S.V. Apte, English-Sanskrit Dictionary -- 3rd ed. Pune 1920

Apostrophe, *s.* संबोधनं. **-ize,** *v. t.* संबुध् c., आमंत्र् 10 A.

Apothecary, *s.* औषधानां विक्रेतृ *m.*, भेषजविक्रयिन् *m.*

Appall, *v. t.* सं-वि-त्रस् c., भी c., उद्विज् c., व्याकुलीकृ 8 U. 'he was a. ed with fear' भयेन विवर्णीभूतः; 'a. ing sight' महात्रासजनकं स्थानं or दर्शनं.

Apparatus, *s.* उपकरणं, सामग्री.

Apparel, *s.* वेशः-षः, वस्त्र, परिधानं, आभरणं. **-***v. t.* वस् c., प्रावृ 5 U, संव्ये 1 P.

Apparent, *a.* व्यक्त, अभिव्यक्त, स्फुट, स्पष्ट, प्रत्यक्ष, प्रकाश, आविर्भूत. **2** मिथ्या *ind.*, अवास्तव (वी *f.*); 'a. praise' व्याजस्तुति *f.* **3** बाह्य, बहिः in comp.; 'to make a.' आविष्कृ, स्पष्टी-प्रकटी-कृ. **-ly,** *adv.* व्यक्तं, स्पष्टं &c. **2** बहिः; 'a wise man acts a. agreeably' विद्वान् जनो बहीः रमणीयं व्यवहरति (Mal. 1).

Apparition, *s.* आभासः, छाया, आकारः. **2** वेतालः, पिशाचः.

Appeal, *v. i.* पुनर्विचारं प्रार्थ् 10 A. **2** प्रमाणीकृ 8 U, प्रमाणयति (D.); or by प्रमाणं; 'I a. to your lordship in this case' अत्र विषयेऽत्रभवंतं प्रमाणीकरोमि, अत्रभवान् प्रमाणं. **-***s.* पुनर्विचारप्रार्थना; प्रमाणीकरणं.

Appear, *v. i.* उदि 2 P, उद्गम् 1 P, प्रकाश् 1 A, प्रादुर्भू 1 P, आविर्भू. **2** उपस्था 1 U, सन्निधा pass. **3** प्रतिभा 2 P, अवभास् 1 A, दृश् pass., लक्ष् pass.; 'so as to a. dead' मृतमिवात्मानं संदर्श्य; 'the witness did not a.' साक्षी नोपतस्थौ. **-ance,** *s.* उदयः, प्रादुर्भावः, आविर्भावः. **2** उपस्थिति *f.* **3** आकारः, आकृति *f.*, रूपं; 'good in a.' शोभनाकृति, सुदृश्य, प्रेक्षणीय. **4** आभासः, छाया, आभा; 'your story has an a. of truth' तव कथा सत्येव प्रतिभाति-अवभासते. **5** अनुमानं.

Appease, *v. t.* सां(शां)त्व् 10, प्र-उप-शम् c. (शमयति), तुष् c., प्रसद् c., अनुनी 1 P; 'to be a. ed' प्रसद् 1 P, प्रशम् 4 P. **-ing,** *s.* सांत्वनं, प्र-उप-शांति *f.*, प्रसादनं, अनुनयः.

Appellation, *s. See* **Name.** **-Appellative,** *a.* अभिधायिन्. **2** सामान्य.

Append, *v. t.* अनुबंध् 9 P, उपाधा 3 U, आसंज् c. **-age,** *s.* अनुबंधः; उपाहितभागः. **2** उपकरणं. **-ed,** *s.* संयोजित, उपाहित. **-ix,** *s.* परिशिष्टं, शेषसंग्रहः.

Appertain, *v. i. See* **Belong.** **-Appertenance,** *s.* अनुबंधः; उपकरणं, उपस्करः, सामग्री.

Appetite, *s.* कामः, रागः, अभिलाषः, इच्छा, रुचि *f.* **2** बुभुक्षा, क्षुधा-धू *f.*; 'sensual a.' विषयरुचिः, विषयोपरागः.

Applaud, *v. t.* प्रशंस् 1 P, श्लाघ् 1 A, अभिनंद् 1 P, स्तु 2 U. **2** उपगै 1 P. **-Applause,** *s.* प्रशंसा, श्लाघा, स्तुति *f.* **2** प्रशंसावाचः (pl.), धन्यवादः; 'he rose to speak amidst loud a.' उच्चैः प्रशंसावाच उदीरयत्सु श्रोतृषु स वक्तुमुदतिष्ठत्. **-Applausive,** *a.* श्लाघान्वित; स्तुतिमय (यी *f.*).

Apple, *s* आतावृक्षः,-फलं. **2** (Of the eye) तारा, कनीनिका; 'a. of discord' भेद-कलह-बीजं.

Apply, *v. t.* संयुज् 10, न्यस् 4 P, ऋ c. (अर्पयति), निविश् c., निधा 3 U, आरुह् c.; 'a. your shoulder to the wheel' चक्रमंसेन उत्तंभय; 'a. ing the hand to my shoulder' अंसे हस्तं निवेश्य &c. **2** विधा 3 U; प्रयुज् 7 A, 10; 'they do not a. the word विषय to happiness' सुखार्थे विषयशब्दं न प्रयुंजते, -शब्दस्य प्रयोगो न दृश्यते. **3** आश्रि 1 U; याच् 1 A, अर्थ् 10 A. **4** (Oneself to) अनुष्ठा 1 P, मनः-चित्तं-समाधा or बंध् 9 P, अभियुज् pass (एते वयं स्वकर्मण्यभियुज्यामहे Mu. 3). **-***v. i.* लग् 1 P, सं-अनु-बंध् 9 P. **2** प्रयुज् pass., उपपद् 4 A; oft. by गम् 1 P, इ 2 P; 'this our title does not a. to any one else' द्वितीयगामी न हि शब्द एष नः (R. III. 49); राम इत्ययं शब्द उच्चरित एव मामगात् (R. XI. 73.); विषय in comp.; 'the word ईश्वर not a. ing to anybody else' ईश्वर इत्यनन्यविषयः शब्दः (V. 1). **3** (to, for) याच् 1 A, प्र-आभि-अर्थ् 10 A; 'a. ed for further orders' कोपरो नियोगोनुष्ठीयतामिति प्रार्थयामास. **-Appliance,** *s.* उपायः, उपकरणं, सामग्री. **-Application,** *s.* योजनं, विधानं, प्रयोगः, संप्रयोगः, निवेशनं, न्यासः, अर्पणं. **2** मनोनियोगः, चित्तासक्ति *f.*, अभ्यसनं, अध्यवसायः, अभिनिवेशः, आसक्ति *f.*, अनुष्ठानं. **3** उपयोगः, प्रयोजनं. **4** संबंधः; 'a. of this speech to Râma' अस्य वचनस्य रामगामी संबंधः. **5** प्रार्थना. **-Applicable,** *a.* लगत् (न्ती *f.*), प्रयोज्य. **2** संगत, संबद्ध. **-Applicant,** *s.* प्रार्थयितृ *m.*, अर्थिन् *m.*, याचकः, प्रणयिन् *m.*

Appoint, *v. t.* युज् 7 U, 10, स्था c. (स्थापयति), निधा 3 U. **2** अधिकृ, नियुज् 7 A (with loc.) य इमामाश्रमधर्मे नियुंक्ते (S. 1); व्यादिश् 6 P. **3** निर्दिश् 6 P, निरूप् 10; 'a. ed lesson' निर्दिष्टपाठः; 'a. ed time' कृतः कालावधिः, कृतसंकेतः, समयः. **-ment,** *s.* नियोगः, अधिकारः, पदं. **2** नियमः, विधिः, आज्ञा, शासनं. **3** उपकरणं. **4** निरूपणं, स्थापनं. **5** समयः, संकेतः; 'keep your a.' समयमनुरुध्यस्व-वर्तस्व; 'Queen, let us keep (to) our a.' देवि सामयिका भवामः (M. 1.).

Apportion, *See* **Divide.**

Institute of Indology & Tamil Studies Cologne University Germany 9/1/2007